

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

6860 Jw.
Poczta polowa 53 22 marca 1921 r.

Oddział II informacyjny

Ew/Nr. Ref. 1264^{II}

ADJUTANTURA GENERALNA

24. MAR. 1921
KSP

Przesyła się do wiadomości artykuły 4,5,6,7,8,9. Traktatu Pokojowego przyjęte na Komisji Redakcyjnej; artykuł o roszczeniach /uzgodniony z tekstem rosyjskim/; artykuł o tranzyście i protokół dodatkowy uzgodniony z tekstem rosyjskim; artykuł o funduszach i protokół dodatkowy uzgodniony z tekstem rosyjskim; protokół posiedzenia przewodniczących Komisji finansowo-ekonomicznej - nadesłane z raportem Nr.24. eksperta wojskowego na Konf.Pok.w Rydze.

Wszystkie artykuły są poufne i publikacji nie podlegają.

1.zakaznik.

Za zgodność:

W/z

Szefa Szt.Gen.

/-/ KULINSKI

Gen.ppor.

MILSODSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

1. M.S.Z.
2. M.S.W.Od.II.
3. Adj.Gon.
6860 Jw. 30 3 1921 r.

artykuł IV.

Z poprzedniej przynależności części ziem Rzeczypospolitej Polskiej do byłego Imperjum Rosyjskiego nie wynikają dla Polski w stosunku do Rosji żadne zobowiązania i obciążenia, z wyjątkiem przewidzianych przez traktat niniejszy.

Zarówno, z poprzedniej łącznej przynależności do byłego Imperjum Rosyjskiego nie wynikają żadne wzajemne zobowiązania i obciążenia z wyjątkiem przewidzianych przez Traktat niniejszy, między Polską a Białorusią i Ukrainą.

artykuł V.

Obie układające się strony zapewniają sobie nawzajem całkowite poszanowanie suwerenności państwowej i powstrzymanie się od jakiegokolwiek mieszania się do wewnętrznych spraw strony drugiej, w szczególności od agitacji, propagandy i wszelkiego rodzaju interwencji lub od ich popierania.

Obie układające się strony zobowiązują się nie tworzyć i nie popierać organizacji, mających na celu walkę zbrojną z drugą układającą się stroną, bądź czyniących zamach na jej całość terytorjalną, bądź przygotowujących obalenie jej ustroju państwowego lub społecznego drogą gwałtu, jak również organizacji, przypisujących sobie rolę rządu strony drugiej lub części jej terytorjum. Wobec tego strony zobowiązują się nie zezwalać na przebywanie na swem terytorjum takich organizacji ich urzędowych przedstawicielstw i innych organów wzbrenik werbowani wojskowego, oraz wwozu na swe terytorjum i przewozu przez swe terytorjum siły zbrojnych, broni, amunicji i wszelkiego rodzaju materiałów wojennych, przeznaczonych dla tych organizacji.

O p e j a

Ustalono na Komisji Redakcyjnej w dniu 6 marca 1921. roku.

artykuł VI.

1/ Wszystkie osoby, które ukończyły lat 18 i w chwili ratyfikacji Traktatu niniejszego znajdują się na obszarze Polski, a w dniu 1 sierpnia 1914. r. posiadały obywatelstwo byłego Cesarstwa Rosyjskiego i są zapisane, lub mają prawo być zapisanymi do ksiąg stałej ludności b. Królestwa Polskiego, lub były zapisane do gminy miejskiej lub wiejskiej, albo do jednej z organizacji stanowych na ziemiach byłego Cesarstwa Rosyjskiego, jakie wchodzi w skład Polski, mają prawo zgłosić życzenie w przedmiocie opcji obywatelstwa rosyjskiego lub ukraińskiego. Od byłych obywateli byłego Cesarstwa Rosyjskiego innych kategorii, znajdujących się w chwili ratyfikacji Traktatu niniejszego na terytorjum Polski, takie zgłoszenie nie jest wymagane.

2/ Byli obywatele byłego Cesarstwa Rosyjskiego, którzy ukończyli lat 18, znajdują się w chwili ratyfikacji Traktatu niniejszego na obszarze Rosji lub Ukrainy i są zapisani lub mają prawo być zapisanymi do ksiąg stałej ludności byłego Królestwa Polskiego, lub byli zapisani do gminy miejskiej lub wiejskiej, albo do jednej z organizacji stanowych na ziemiach byłego Cesarstwa Rosyjskiego, jakie wchodzi w skład Polski, będą uważani za obywateli polskich, jeśli w przewidzianym artykułem niniejszym trybie opcji wyrażą odpowiednie życzenie.

Również uważane będą za obywateli polskich osoby, które ukończyły lat 18 i znajdują się na obszarze Rosji lub Ukrainy, jeśli w przewidzianym artykułem niniejszym trybie opcji wyrażą odpowiednie życzenie i udowodnią, że pochodzą z rodziców uczestników walk o niepodległość Polski w okresie 1830 do 1865. roku lub też są potomkami osób, które nie dalej niż w trzecim pokoleniu - stale zamieszkiwały na terytorjum dawnej Rzeczypospolitej Polskiej, oraz udowodnią, że one same swą działalnością, używaniem języka polskiego jako mowy potocznej i wychowaniem swego potomstwa zaznaczyły w sposób oczywisty przywiązanie do narodowości polskiej.

3/ Przepisy o opcji stosują się również do osób, odpowiadających wymaganiom punktów 1 i 2-go artykułu niniejszego, o ile osoby te znajdują się poza granicami Polski, względnie Rosji i Ukrainy i nie są obywatelami państwa, w którym przebywają.

4/ Wybór męża rozciąga się na żonę i dzieci do lat 18., o ile pomiędzy małżonkami nie nastąpi w tym przedmiocie porozumienie odmienne. Jeżeli małżonkowie nie mogą się porozumieć, żona ma prawo samodzielnego wyboru obywatelstwa; w tym wypadku wybór żony rozciąga się na dzieci przez nią wychowane.

W razie śmierci obywateli rodziców wybór odkłada się do dojścia dziecka do lat 18 i od tej daty liczą się wszystkie terminy ustalone w artykule niniejszym. Za innych niezdefiniowanych do działań prawnych wyboru dokonają zastępcy prawni.

5/ Oświadczenia o wyborze obywatelstwa winny być składane przed konsulem lub innym przedstawicielem urzędowym tego państwa, za którym dana osoba się oświadcza, w terminie rocznym od chwili ratyfikacji Traktatu niniejszego; dla osób zamieszkałych na Kaukazie i w Rosji azjatyckiej termin ten przedłuża się do 15 miesięcy. Oświadczenia te będą w tych samych terminach składane właściwym urzędem tego państwa, w którym osoba ta się znajduje.

Obie układające się strony zobowiązują się w ciągu jednego miesiąca od dnia podpisania Traktatu niniejszego wydać i ogłosić oraz podać sobie wzajemnie do wiadomości przepisy, określające władze, powołane do przyjmowania oświadczeń o wyborze obywatelstwa. Strony zobowiązują się również w terminach trzechmiesięcznych podać sobie do wiadomości w drodze dyplomatycznej spisy osób, które złożyły oświadczenia o wyborze obywatelstwa, z wymienieniem oświadczeń uznanych za ważne i oświadczeń uznanych za nieważne.

6/ Osoby składające oświadczenie o wyborze obywatelstwa nie nabywają przez to przynależności obranej.

Gdy osoba, która złożyła oświadczenie i wyborze obywatelstwa odpowiada warunkom wyśleszczonym w punktach 1 lub 2 artykułu niniejszego, konsul lub inny przedstawiciel urzędowy państwa, na rzecz którego dokonywany jest wybór, wydaje o tym decyzję i przesyła odnośne zaświadczenie wraz z dokumentami optanta do

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

122

ministerstwa / Komisarjatu Ludowego / Spraw Zagranicznych. W terminie jednomiesięcznym od dnia przesłania zaświadczenia ministerstwo / Komisarjat Ludowy / Spraw Zagranicznych bądź komunikuje wymienionemu przedstawicielowi sprzeciw co do jego decyzji i wówczas prawa rozstrzyga się w drodze dyplomatycznej, bądź też uznaje decyzję przedstawiciela i przesyła mu zaświadczenie o wyjściu optanta z poprzedniego obywatelstwa wraz ze wszystkimi innymi dokumentami optanta, oprócz dokumentu na pobyt.

Nie otrzymanie w terminie jednomiesięcznym zawiadomienia Ministerstwa / Komisarjatu Ludowego / Spraw Zagranicznych uważa się za zgodę na decyzję przedstawiciela.

Wrazie jeżeli osoba optująca odpowiada wszystkim, wymienionym w punktach 1. i 2.- warunkom państwo, na rzecz którego dokonywane się optacja, nie ma prawa odmówić przyjęcia do obywatelstwa osoby optującej, zaś państwo, w którym dana osoba przebywa nie ma prawa odmówić zwolnienia z obywatelstwa.

Decyzje konsula lub innego przedstawiciela urzędowego państwa na którego rzecz dokonywane się wybór winny zapaść w terminie najwyżej dwumiesięcznym od chwili otrzymania zgłoszenia wyboru; termin ten dla osób, przebywających na Kaukazie i w Rosji azjatyckiej przedłuża się do trzech miesięcy. Dokonanie wyboru wolne jest od stemplowych, paszportowych i wszelkich innych opłat, oraz od opłat za publikację.

7/ Osoby, które ważnie dokonały wyboru, będą mogły wyjechać bez przeszkód do Państwa na którego rzecz wybór został dokonany. Wszakże obie układające się strony mogą zażądać, ażeby osoby te korzystały z przysługującego im prawa wyjazdu; wyjazd winien wówczas nastąpić w przeciągu 6-ciu miesięcy od dnia zawiadomienia.

Optanci mają prawo zachować lub likwidować prawnie posiadane mienie ruchome ~~tak~~ i nieruchome; w razie wyjazdu mogą wywieźć je ze sobą według norm, ustalonych w załączniku Nr.2. do Traktatu niniejszego. Wywóz majątku będzie wolny od wszelkich ceł i opłat. Majątek, przekraczający ustalone dla wywozu normy, i pozostawiony, będzie mógł być wywieziony później z chwilą

polepszenia warunków transportu.

8/ Do chwili ważnie dokonanej opcji optanci podlegają wszystkim prawom obowiązującym w tym państwie, w którym przybywają; po jej dokonaniu uważani są za cudzoziemców.

9/ Gdy osoba, która dokonała ważnie wyboru, znajduje się bądź pod śledztwem lub sądem, bądź też odbywa karę, będzie wówczas pod strażą wraz z aktami sprawy wysłana do państwa, na którego rzecz dokonała wyboru, jeśli państwo wydania jej zarząda.

10/ Osoby, które ważnie dokonały wyboru, uznane będą pod każdym względem za obywateli tego państwa, na którego rzecz dokonały wyboru, i wszelkie bez wyjątku prawa i przywileje przyznane obywatelom tegoż państwa bądź Traktatem niniejszym bądź umowami przyszkemi będą przysługiwały w równej mierze optantom tak, jak ~~by~~ gdyby byli obywatelami państwa, na którego rzecz optują, już w chwili ratyfikacji Traktatu niniejszego .

105

124

Przyjęte na Komisji Redakcyjnej 7/III.1921.roku.

Artykuł VII.

1. Rosja i Ukraina zapewniają osobom narodowości polskiej, znajdującym się w Rosji, Ukrainie i Białorusi na zasadzie równouprawnienia narodowości, wszystkie prawa zabezpieczające swobodnie rozwój kultury, języka i wykonywanie obrzędów religijnych. Wzajemnie Polska zapewnia osobom narodowości rosyjskiej, ukraińskiej i białoruskiej, znajdujących się w Polsce, wszystkie te prawa.

Osoby narodowości polskiej, znajdujące się w Rosji, Ukrainie i Białorusi, mają prawo w ramach ustawodawstwa wewnętrznego pielęgnować swój język ojczysty, organizować i popierać własne szkolnictwo, rozwijać swoją kulturę i tworzyć w tym celu stowarzyszenia i związki; z tych samych praw w ramach ustawodawstwa wewnętrznego, korzystać będą osoby narodowości rosyjskiej, ukraińskiej i białoruskiej znajdujące się w Polsce.

2. Obie układające się strony zobowiązują się nawzajem nie mieszać się pośrednio, ani bezpośrednio do spraw ustroju i życia kościoła oraz związków wyznaniowych, znajdujących się na terytorjum strony drugiej.
3. Kościoły i towarzystwa religijne, do których należą osoby narodowości polskiej w Rosji, Ukrainie i Białorusi, mają prawa w granicach prawodawstwa wewnętrznego samodzielnie urządzać swoje wewnętrzne życie kościelne.

Wyżej wzmiankowane kościoły i towarzystwa religijne mają prawo, w granicach prawodawstwa wewnętrznego użytkowania i nabywania majątku ruchomego i nieruchomego, koniecznego do wykonania obrzędów religijnych, oraz utrzymania duchowieństwa i instytucji kościelnych.

Na tych samych zasadach mają one prawo korzystania z kościołów i instytucji, koniecznych do wykonywania obrzędów religijnych.

Z tych samych praw korzystają osoby narodowości rosyjskiej, ukraińskiej i Białoruskiej w Polsce.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES

Artykuł VIII.

Obie układające się strony zrzekają się wzajemnie zwrotu kosztów wojennych, t.j. wydatków państwowych na prowadzenie wojny między nimi, jak również odszkodowania za straty wojenne, t.j. za straty, które były wyrządzone im lub ich obywatelom na terenie operacji wojennych przez działania i zarządzenia wojenne, w czasie wojny polsko-rosyjsko-ukraińskiej.

PIŁSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PIŁSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

127

126

Protokół
dodatkowy do Traktatu Pokojowego

W uzupełnieniu artykułu VIII. Traktatu Pokojowego obie układające się strony zgodziły się na postanowienia następujące:

§ 1.

Rosja i Ukraina zobowiązują się zwrócić Polsce mienie państwa Polskiego, jak również polskich osób fizycznych i prawnych, zabrane lub skonfiskowane przy zajęciu przez władze rosyjskie lub ukraińskie lokali Przedstawicielstwa Polskiego w Rosji i Ukrainie.

§ 2.

W razie nie możliwości zwrotu w naturze mienia, wspomnianego w § 1., mienie to, za zgodą układających się stron będzie ocenione w rublach złotych i zwrócone w odpowiednim ekwiwalencie.

§ 3.

Przy dochodzeniu prawa własności, jak również ustaleniu wysokości strat dopuszczalne są wszystkie dowody aż do dowodu ze świadków włącznie.

§ 4.

Ustalenie prawa własności, ocena mienia, ustalenie odpowiedniego ekwiwalentu, oraz całkowite wykonanie protokołu niniejszego zleca się Mieszanej Komisji Reewakuacyjnej, przewidzianej w artykule Traktatu Pokojowego.

Artykuł IX.

- 1/ Układ o Repatrjacji zawarty między Polską z jednej strony a Rosją i Ukrainą z drugiej strony w wykonaniu artykułu VII. Umowy o Przedwstępnych Warunkach Pokoju z dnia 12 października 1920.r. podpisany w Rydze dnia 24 lutego 1921.r. pozostaje w mocy.
- 2/ Rozrachunek i wypłata rzeczywistych kosztów utrzymania jeńców wojennych winny następować w terminach trzech-miesięcznych, Sposób obliczania i wysokość tych kosztów ustalają przewidziane w wspomnianym powyżej Układzie o Repatrjacji Komisje Mieszane.
- 3/ Obie układające się strony zobowiązują się szanować i odpowiednio utrzymywać groby jeńców wojennych zmarłych w niewoli a także groby żołnierzy, oficerów i innych wojskowych, poległych na polu bitew, a pochowanych na ich terytorjum. Strony zobowiązują się pozwalać w przyszłości na wznoszenie, po porozumieniu się z władzami lokalnymi, pomników na grobach jak również zezwalać na ekshumację i przewóz zwłok do kraju ojczystego według taryfy ulgowej z uwzględnieniem przepisów własnego ustawodawstwa oraz wymagań zdrowia publicznego.

Przepisy powyższe stosują się również do wszystkich grobów i zwłok zakładników, jeńców cywilnych, osób internowanych, wygnanców, uchodźców i emigrantów.
- 4/ Obie układające się strony zobowiązują się wzajemnie dostarczać sobie aktów zejścia osób wyżej wymienionych, oraz podawać do wiadomości liczbę i miejsce grobów osób zmarłych i pochowanych bez stwierdzenia tożsamości.

Za zgodność odpisu: *[Signature]*

Artykuł.....

Obie układające się strony uznają, że mienie państwowe wszelkiego rodzaju znajdujące się na terytorjum jednego z układających się państw albo podlegające reewakuacji do tego państwa na podstawie traktatu niniejszego stanowi jego niesporną własność. Przez mienie państwowe rozumienie się wszelkiego rodzaju mienie oraz prawa majątkowe samego państwa; jakoteż wszelkich instytucji państwowych, mienie i prawa majątkowe: apanżowe, gabinetowe, pałacowe, wszelkiego rodzaju mienie i prawa majątkowe b. cesarza rosyjskiego i członków b. domu cesarskiego, wreszcie wszelkiego rodzaju mienie i prawa majątkowe na-dane przez b. cesarzy rosyjskich.

Obie układające się strony zrzekają się wzajemnie wszelkiego rozrachunku z tytułu rozdziału majątku państwowego, o ile traktat niniejszy odmiennie nie stanowi.

Na rzecz Rządu Polskiego przechodzą wszystkie prawa i roszczenia skarbu rosyjskiego, obciążające wszelkiego rodzaju mienie, znajdujące się w granicach Polski i wszystkie roszczenia do osób fizycznych i prawnych, jeżeli prawa te i roszczenia podlegają wykonaniu na terytorjum Polski i prztem tylko w wysokości nieumorzonej przez wzajemne roszczenia dłużników, oparte na punkcie 2 artykułu..... i podlegające zarachowaniu.

Dokumenty i akty stwierdzające wskazane w tym artykule prawa przekazuje Rząd Rosyjski, o ile znajdują się one ^w faktycznym jego posiadaniu, Rządowi Polskiemu. W wypadku niemożebności wykonania tego w terminie jednego roku od dnia ratyfikacji traktatu niniejszego, dokumenty te i akty uznają się za zaginione.

Za zgodność odpisu: *Bolez*

Polski projekt artykułu o tranzycie.

1. Do czasu zawarcia traktatu handlowego i konwencji kolejowej obie układające się strony zobowiązują się dopuszczać tranzyt towarów na poniższych warunkach.

Zasady artykułu niniejszego powinny być podstawą Traktatu handlowego w części dotyczącej tranzytu.

2. Układające się strony przyznają sobie wzajemnie wolny tranzyt towarowy wszystkimi drogami żelaznymi i wodnymi dla tranzytu otwartymi.

Przewóz towarów tranzytujących odbywać się będzie z zachowaniem przepisów, ustanowionych w każdym z układających się państw dla ruchu zarówno na drogach żelaznych jak i wodnych z uwzględnieniem zdolności przewozowej dróg i potrzeb ruchu wewnętrznego.

3. Przez wolny tranzyt towarowy obie układające się strony rozumieją, że towary przewożone z Rosji lub Ukrainy, oraz do Rosji lub Ukrainy przez Polskę, jak również z Polski lub do Polski przez Rosję lub Ukrainę nie będą obciążane żadnymi cłami tranzytowymi ani żadnymi innymi z tytułu tranzytu poborami, nie zależnie od tego, czy towary te idą przez terytorjum jednej z umawiających się stron wprost, czy też po drodze są wyładowywane czasowo przechowywane na składach z nowu załadowywane dla dalszej wysyłki z warunkiem dokonywania tych operacji w składach, znajdujących się pod dozorem władz celnych kraju, przez który towary idą tranzytem.

Polska zastrzega sobie swobodę w normowaniu warunków tranzytu dla towarów pochodzenia niemieckiego i austriackiego, wwożonych z Niemiec i Austrii przez Polskę do Rosji i Ukrainy,--

4. Zakazane są do tranzytu przedmioty uzbrojenia, ekwipunku wojskowego i artykuły wojskowe.

Ograniczenie to nierozciąga się na przedmioty, aczkolwiek będące artykułami wojskowymi, lecz nie przeznaczone dla celów wojskowych. Dla przewozu takich przedmiotów wymagane jest oświadczenie rządu odnośnego, że nie będą one użyte jako materiał wojenny.

Wyłączenia są dopuszczalne również w stosunku do towarów, co do których dla względów ochrony ~~ich~~ zdrowia publicznego, walki

z epizootją i z zarazą roślin, mogą być stosowane wyjątkowe środki prohiwicyjne.

5. Towary trzeciego państwa przewożone przez terytorjum jednej z układających się stron przy wwozie ich na terytorjum ich drugiej strony, nie będą obciążane ani innemi, ani wyższemi poborami od tych, któreby należało pobierać od takich samych towarów przychodzących wprost z kraju ich pochodzenia.

6. Frachty i taryfy, oraz inne opłaty za przewóz towarów tranzytowych nie mogą być wyższe od tych, które są pobierane za przewóz takich samych towarów w komunikacji miejscowej na tym samym szlaku i w tym samym kierunku.

Dopóki frachty i taryfy oraz inne opłaty nie będą pobierane za przewóz miejscowych towarów w Rosji i Ukrainie, - opłata za przewóz towarów, idących z Polski i do Polski tranzytem przez Rosję i Ukrainę, nie może być wyższa od opłaty ustanowionej za przewóz towarów tranzytowych najbardziej uprzywilejowanego kraju.

7. Wobec konieczności należytego urządzenia stacji nadgranicznych w punktach stycznych dróg żelaznych obu układających się stron, wyznaczaz się czasowo dla ruchu tranzytowego z Rosji i Ukrainy przez Polskę i odwrotnie, z Polski przez Rosję i Ukrainę stacje zdawcze na odcinkach Baranowicze - Mińsk i Równe - Szepietówka, a mianowicie na terytorjum Rosji i Ukrainy dla przyjmowania towarów idących z zachodu stacje a na terytorjum Polski dla przyjmowania towarów idących ze wschodu stacje Stołbce i Zdołbunowo.

Tryb i warunki ruchu tranzytowego będą ustalone w konwencji kolejowej, która zawarta być winna przez obie układające się strony niezwłocznie po ratyfikacji Traktatu niniejszego.

Zarazem układające się strony przedsięwzją należyte środki celem jaknajrychlejszego, w miarę możliwości, przystosowania do ruchu tranzytowego także i innych warunków z tem, że punkty styczne dróg żelaznych będą ustalone przez osobne porozumienia.

Punktami zdawczymi na granicach obu stron z innemi państwami dla ruchu tranzytowego będą wszystkie stacje nadgraniczne, które są lub będą otwarte dla komunikacji narodowych.

Dla przeładunku towarów tranzytujących, przybywających wodą lub idących na wodę otwiera się punkt przeładunkowy m. Pińsku, lub na mijance - Frypec, przyczem w punkcie tym winien być przeprowadzony tor kolejowy do przystani celem podstawiania wagonów dla przeładunków.

113

113

132

PROTOKOŁ DODATKOWY
do punktu 3 artykułu.....

Obie układające się strony umówiły się jak następuje:

Zastrzegając sobie swobodę w normowaniu warunków tranzytu dla towarów pochodzenia niemieckiego i austriackiego / wwożonych z Niemiec i Austrii przez Polskę do Rosji i Ukrainy, - Rząd Polski zgadza się przypuszczać tranzytem z tym państw przez Polskę do Rosji i Ukrainy poszczególne partje towarów, na warunkach wykuszezonych w artykule w..... Tryktatu Pokojowego.

W każdym poszczególnym wypadku, co do rodzaju i ilości przepuszczanych towarów konieczna jest zgoda rządu polskiego.

Protokół niniejszy nie podlega ogłoszeniu, -2-

Otrzymuje moc obowiązującą z chwilą wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Traktatu Pokojowego, na dowód czego pełnomocnicy obu układających się stron protokół niniejszy własnoręcznie podpisali.

Ryga, dnia marca 1921.r.

Za zgodność odpisu: *[signature]*

114
733
114

Treść artykułu Traktatu Pokojowego
w sprawie funduszków
artykuł.....

1. Rosja i Ukraina zobowiązują się dokonać z Polską rozrachunku z tytułu legowanych lub darowanych polskim osobom prywatnym i fizycznym funduszków i kapitałów specjalnych, które na mocy postanowień obowiązujących znajdowały się w depozycie lub na rachunkach w kasach państwowych lub instytucjach kredytowych b. Imperjum Rosyjskiego.

2. Rosja i Ukraina zobowiązują się dokonać rozrachunku z Polską z tytułu kapitałów polskich instytucji publicznych, które na mocy postanowień obowiązujących znajdowały się w depozycie lub na rachunkach w kasach państwowych, lub instytucjach kredytowych b. Imperjum Rosyjskiego.

3. Rosja i Ukraina zobowiązują się dokonać rozrachunku z Polską z tytułu mienia i kapitałów polskiego pochodzenia, które zostały przejęte w zawiadywanie rządu rosyjskiego i zostały zlikwidowane bądź złane z sumami skarbowymi, a należały do instytucji i towarzystw społecznych, kulturalnych, religijnych i dobroczynnych oraz mienia i kapitału, które były przeznaczone na utrzymanie kościołów i duchowieństwa.

4. Rosja i Ukraina zobowiązują się dokonać z Polską rozrachunku z tytułu specjalnych kapitałów i funduszków, jak również z tytułu kapitałów ogólnopństwowych przeznaczonych na cele opieki społecznej, które znajdowały się w zawiadywaniu poszczególnych zarządów, z których były związane według pochodzenia i przeznaczenia częściowo lub całkowicie z terytorjum lub obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Jako termin ustalenia salda rozrachunków, przewidzianych w punktach 1, 2, 3. i 4. niniejszego artykułu obie układające się strony zgodziły się uznać dzień 1-go stycznia 1916. r.

6. W miarę dokonywania rozrachunków z tytułu kapitałów mających rachunki ze skarbem państwa, winna być przeprowadzona uprzednia likwidacja tych rachunków; sumy asygnowane ze skarbu na zasilenie

kapitałów nie będą uważane za dług kapitałów względem skarbu.

Rosja i Ukraina zobowiązują się w miarę zakończenia rozrachunków, przewidzianych w punktach 1, 2. i 4. artykułu niniejszego, przekazywać Polsce odpowiednie mienie, kapitały i saldo sum w gotowości.

7. Przy dokonywaniu rozrachunków z tytułu kapitałów i funduszy które znajdowały się depozycie u skarbu lub jako wkłady w państwowych lub prywatnych instytucjach kredytowych b. Imperjum Rosyjskiego - Rosja i Ukraina zobowiązują się uwzględnić na korzyść Polski utratę części siły kupnej rosyjskiej papierowej jednostki pieniężnej w czasie od 1 października 1915.r. do dnia zakończenia rozrachunku.

Przy dokonywaniu natomiast rozrachunków z tytułu kapitałów specjalnych i funduszy, które znajdowały się w zawiadywaniu oddzielnych urzędów i złączonych z rachunkami Skarbu p. Imperjum Rosyjskiego nie uwzględnia się zmiany wartości jednostki pieniężnej.

8. Przy dokonywaniu ostatecznego rozrachunku z tytułu kapitałów specjalnych, funduszy i mienia będzie zwrócone Polsce mienie ruchome o ile okaże się ono w zawiadywaniu rządów Rosji i Ukrainy. W tych wypadkach gdy okaże się, że mienie to zostało przez nie zlikwidowane, będzie ono zwrócone w odpowiednim ekwiwalencie; to ostatnie nie odnosi się do rosyjskich papierów wartościowych.

9. Powyższe rozrachunki będą dokonywane przez rozrachunkową Komisję Mieszaną przewidzianą w Art.....

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

135

PROTOKÓŁ DODATKOWY
Traktatu Pokojowego do artykułów..... między
Polską a Rosją i Ukrainą
podpisanego w Rydze dnia.....

Przy dokonywaniu ostatecznego rozrachunku z tytułu kapitałów specjalnych, funduszków i pretensji opartych na tytułach prawnych, wspomnianego w Artykule traktatu pokojowego obie układające się strony zgodziły się stosować zasady następujące:

1/ Rozrachunki z tytułu kapitałów specjalnych, funduszków i pretensji opartych na tytułach prawnych będą dokonywane w rosyjskiej pieniężnej jednostce papierowej, według wzoru, który miał obieg 1915.r.

2/ Papiery wartościowe zwraca się w naturze. W wypadku ich zagubienia będą wydane stosowne zaświadczenia.

3/ Przy zwracaniu gotowizny towarzystwom i instytucjom, których kapitały nie były złane z rachunkami skarbu i nie znajdowały się w zawiadywaniu zarządów, jak również przy zwracaniu wkładów i depozytów osób prywatnych, będzie wzięty pod uwagę spadek siły nabywczej rosyjskiego rubla od 1-go października 1915.r. do dnia rozrachunku w rozmiarze 1000 %, t.j. 10 razy.

Jeżeliby w umowach z państwami, które się utworzyły na terytorjum b.rosyjskiego, był im w tej dziedzinie przyznany większy współczynnik spadku siły kupnej rosyjskiego rubla, współczynnik ten bez specjalnej umowy rozciąga się na wyżej wspomniane polskie osoby fizyczne i prawne. Jednakże to postanowienie nie będzie działać wstecz i do sum już wypłaconych żadne dopłaty uskuteczniarne nie będą.

W wypadkach, gdy Rozrachunkowa Komisja Mieszana, przewidziana w artykule:..... Traktatu Pokojowego uzna pewne polskie towarzystwo lub instytucję za mające szczególne znaczenie społeczne - ma ona prawo przy zwracaniu jej sum w gotowiznie zastosować ustalonych w pierwszym ustępie niniejszego punktu współczynnik, choćby kapitały tej instytucji lub towarzystwa były złane z rachunkami skarbu lub znajdowały się w zawiadywaniu zarządów.

4. Dla rozrachunków ustala się stały stosunek rosyjskiej i pol-

skiej waluty według formuły: jeden papierowy rubel, według wzoru który miał obieg w 1915.r., równa się 5 markom polskim.

5/ Sumy w gotowości wypłaca się Polsce w markach polskich.

6/ Do papierów wartościowych zwracanych Polskim osobom fizycznym i prawnym będzie stosowane postanowienie Rady Komisarzy Ludowych Rosyjskiej Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Rad z dnia 26 października 1918.r. Do wkładów pieniężnych będzie stosowany cyrkularz Głównego Komisarza Banku Ludowego z dnia 3 stycznia 1918.r. pod L.2.

Zastosowanie wskazanego wyżej postanowienia i cyrkularza do polskich osób fizycznych i prawnych należy do Rozrachunkowej Komisji Mieszanej, przewidziane w artykule wie..... Traktatu Pokojowego.

Wszystkie prawa Komisji Głównej, przewidzianej w punkcie 7-ym postanowienia Rady Komisarzy Ludowych Rosyjskiej Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Rad z dnia 26 października 1918.r., przechodzą na wspomnianą Komisję Mieszaną.

7/ Przy rozrachunku z Polską z tytułu ogólnopństwowych kapitałów opieki społecznej, nie ulegają podziałowi ogólnopństwowe wojskowe kapitały inwalidzkie.

8/ Protokół niniejszy nie podlega ogłoszeniu.

9/ Protokół niniejszy stanowi integralną część Traktatu Pokojowego i ma równą mu moc obowiązującą, na dowód czego pełnomocnicy obu stron protokół niniejszy własnoręcznie podpisali.

Za zgodność odpisu: *guz*

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PROTOKOŁ

Posiedzenia Przewodniczących Komisji Filan.- Ekonom.

z dnia 19 lutego 1921.r.

Po przedstawieniu przez stronę rosyjsko-ukraińską też w sprawie sposobu uregulowania należności Polski z tytułu funduszy i oszczęd /tezy załącza się przy niniejszym/ , w odpowiedzi na pytania strony polskiej co do sposobu zastosowania prawodawstwa sowieckiego przy regulowaniu należności polskich osób fizycznych i prawnych, strona rosyjsko-ukraińska udzieliła następujących wyjaśnień:

1. Przy zwrocie wkładu, depozytów i kaucji gotówkowych nie będą stosowane, zgodnie z pierwszym ustępem instrukcji głównego komisarza banku ludowego z dnia 3/I.1918.r. , żadne ograniczenia co do wysokości wypłat. Ograniczenia co do terminu wypłat stosowane do obywateli rosyjskich i ukraińskich, nie mogą mieć miejsca przy regulowaniu wyżej wspomnianych pretensji polskich.

2. Towarzystwa i instytucje polskie, które będą przez Mieszana Komisję rachunkową uznane za podpadające pod kategorie wymienione w punktach "a", "b", i "w" § 6-go postanowienia Rady Komisarzy Ludowych z dnia 16/X. 1918.r., będą korzystały przy zapłacie należności za anulowane papiery procentowe z uprzywilejowanego stanowiska w myśl tegoż postanowienia, a mianowicie będzie im dana możliwość otrzymania ekwiwalentu w rozmiarze wartości, należących do ich papierów procentowych, stosowanie do wykazu cen załączonego do tego postanowienia.

3. Przy wypłacie ekwiwalentu za anulowane papiery procentowe, zgodnie z postanowieniem Rady Komisarzy Ludowych z dnia 16/X.1918.r. będzie uwzględniony spadek siły kupnej rosyjskiej jednostki pieniężnej w wysokości przewidzianej dla zrotu sum gotówkowych.

Za zgodność odpisu: *Joc*

138